СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЛИПНЯ 1948. — No. 155. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 7, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

АЙЗЕНГАВЕР ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАНДИДАТУРИ

Ню Йорк, 6 липня. — Генерал Двайт Д. Айзенгавер, теперішній президент Колумбійського університету в Ню Йорку, підкреслює в листі до Роберта Гарона, директора публичного звязку того ж університету, що він далі залишається на свому становищі та що не є ніяким кандидатом на публичний уряд, ні кандидатом на ніяку того роду номінацію. Генерал покликується ще й на свій лист з 23 січня 1948, в якому він відмовився від кандидатури на уряд президента Злучених Держав та від усякої „політичної, партійної карієри". Теперішню заяву зложив ген. Айзенгавер тому, що останніми днями посилено агітацію в Демократичній партії за номінацію його особи на президентського кандидата на Демократичній конвенції, яка відбудеться в наступному тижні в Филаделфії. Ця акція набрала ширшого розмаху, як за кандидатуру Айзенгавера заявився Френк Гейг з Джерзі Сити, демократичний „бос" з Ню Джерзі.

ВИДВИГАЮТЬ ДОГЛЕСА ПРОТИ ТРУМАНА.

Вашингтон, 6 липня. — Багато демократів думає, що Демократична партія певно програється при президентських виборах в листопаді, коли кандидатом на президента буде вибраний Демократичною конвенцією Гері Труман, теперішній президент. Тим пояснється кампанія за кандидатурою ген. Айзенгавера. Лібералі з т. зв. „Ню Діл" продовжують далі кампанію за Айзенгавера, а на чолі цеї акції стоїть Джеймс Рузвелт, син б. президента Рузвелта. Коли б ця кампанія не вдалась, мають вони ще другого кандидата, яким є Вилием О. Доглес, суддя Найвищого Суду Злучених Держав. Сам суддя не дав досі ясної відповіди, чи він згодиться кандидувати.

ПАНАМЕРИКАНІЗМ — ДЛЯ ЦІЛОГО СВІТУ.

Болівар, Мізурі, 5 липня. — В Америці є багато міст, що взяли собі за назву імя славного визвольника південно-американських країн Симона Болівара, але найбільшим з них є містечко Болівар, в стейті Мізурі. Тому саме в цьому місті поставлено величавий памятник в честь Болівара. Дня 5 липня прибули до нього президент Труман та президент Венезуелі, Ромульо Гальєгос, щоби виголосити при посвяченні відповідні промови. През. Труман сказав, що Болівар є символом „пан-американізму", тісної й щирої кооперації між народами, яку то кооперацію можна поширити на цілий світ, на всі народи. Так, як є звязані 21 американських республик політично, економічно й культурно, казав президент, як рівні з рівними, те саме може бути і між іншими народами. Президент Гальєгос пригадував, щоб не глядіти на Болівара як на войовника, бо він сам собі цього не бажав і вважав такого, як він чоловіка, себто войовника, „небезпечним горожанином там, де існує народня влада". Болівар хотів бути тільки „свобідною людиною" з тим, щоб і всі другі були свобідними.

СТРАЙК У „ПОЛОНЕНИХ МАЙНАХ.

Вашингтон, 5 липня.—Джан Л. Луїс договорився з власниками копалень мягкого вугілля, добившись підвишки з суми одного доляра до денної платні та доплати до пенсійного фонду, а тим самим 360,-000 майнерів не вийшли тим разом на страйк і вернули „по вакаціях" до роботи. Зате страйкує до 40,00 робітників в „кептив" майнах, себто таких, які належать до власників сталевих фабрик, які ними самі заряджують і вживають випродуковане вугілля тільки для власного вжитку. До страйку дійшло тому, що власники, хоч погодились на підвишку платні, й щодо пенсійного фонду, не хочуть підписати клявзулю про „юнійну робітню", себто не хочуть зобовязатись приймати на роботу тільки членів майнерської юнії.

СПІР ЗА ПОЛЬСЬКУ КАТЕДРУ В КОЛУМБІЇ.

Ню Йорк. — Варшавський уряд дарував Колумбійському університетові в Ню Йорку $5,000 на отворення польської катедри ім Адама Міцкевича. Американські поляки підняли проти цього великий протест і домагаються від заряду університету не приймати „дарунку Юди", а теж заявляють, що самі зложать відповідну суму. Тому, що виходить на таке, що заряд університету мабуть не годиться повернути одержану суму, подався до резигнації д-р Артур Праден Колемен, професор польської мови і літератури на цьому університеті, відомий теж і з докладів про українську літературу.

ВИСОКЕ ПРИЗНАЧЕННЯ И. ЛИСОГІРА.

Недільна нюйорська преса, з Н. И. Таймсом і Геральд Трибюн включно, подала вістку про призначення відомого та активного нашого громадянина, п. Иосипа Лисогіра, сина Ілька і Анни з Годсон, Н. И., менаджером департаменту реальностей капелюхової фірми „Адам" на цілу Америку. И. Лисогір це загально відомий молодий американсько - український громадянин, що своєю активністю та великими особистими прикметами здобув собі загальну пошану. Він брав участь у війні в рядах Американської Армії в бронетанкових частинах славного ген. Петона, де зачав від звичайного вояка і дійшов аж до ранги капітана та за воєнне геройство одержав високу нагороду у формі Бронзової Медалі.

И. Лисогір є членом У. Н. Союзу, (його батько є секретарем 477 відділу У.Н.С.), касієром Ліги Української Молоді Північної Америки та активним членом цілого ряду інших інших громадських організацій і товариств. Його дружина — це відома наша оперова співачка, п-ні Марія Поляняк-Лисогір.

Помер Павло Печеніга Углицький

Ню Йорк. — В пятницю 2. липня по скінченні 56 року життя помер Павло Печеніга Углицький, творець української опери „Відьма" й композитор різнородних музичних творів. Похорон відбувся у вівторок 6. липня з похоронного заведення П. Яреми на цвинтар Іст Риджловн, недалеко Елизабету. По нім лишилася вдова Антоніна.

Павло Печеніга Углицький народився в селі Печеніги, близько Харкова й Чугуєва, в 1892 р. Його музична карієра почалася ще в 7 році життя, коли диригент хору при соборі в Харкові звернув на нього увагу і прийняв його в члени хору. Серед гострої дисципліни в хорі розвивався його музичний талант і вже в 16 році життя він став помічником диригента. Тоді він скомпонував свою першу церковну композицію „Херувимську Пісню" і на цій підставі прийняли його в городське училище. Там він попав до орхестри і так відзначився, що капельмайстер Катанський допоміг йому дістатися до Імператорської Музичної Школи, де був тоді професором композиції відомий український композитор Ф. Акименко. Під його впливом заінтересувався українськими мелодіями, а коли до Петербурга приїздила українська драматична трупа, то він ходив на її вистави. Він бачив тоді драми Кропивницького і гру Садовського. Коли в 1916 р. Углицький побачив на сцені „Наталку Полтавку", в нього зродилася думка скомпонува-

(Докінчення на стор. 3-тій).

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ КАНАДИ.

Винипег, Канада, 6. липня. — В днях 30-го червня та 1. і 2. липня тут відбувся Другий Конгрес Українців Католиків Канади, з нагоди оснування трьох українських екзархатів в Канаді, надання двох нових епископів та вивінчення Української Католицької Церкви в Канаді до стану Архидієцезії. В першому дні Конгресу, крім полагодження формальностей, виголошено чотири доклади: 1. Преосв. Ніль Саварин: Апостольська Столиця і Українська Католицька Церква; 2. Стюарт Гарсон (премієр Манітоби): Загроза Демократії; 3. Преосв. Ізидор Борецький: Стан світу і завдання нашої Церкви та 4. Василь М. Валл (президент Централі): Ідеологія Централі Українців Католиків Канади. В другому дні нарад відбулися наради трьох відділових секцій, іменно: Культурно-Наукової, Суспільної та Організаційної, на яких з черги виголошено ряд докладів. Після полудня того ж дня відбулись конвенції домініяльних організацій: Братства Українців Католиків Канади, Ліги Українських Католицьких Жінок та Українського Католицького Юнацтва, на яких з черги виголошено доклади та відбуто цілий ряд імпрез. В третьому дні Конгресу відбулася Загальна Сесія, присвячена в цілости організаційним справам та на програму якої склались звіти з діяльности Централі.

Під час Конгресу вітбулися ще великі імпрези: Концерт в міській Авдиторії та з участю місцевих і запрошених хорів і артистів, Вистава Народного Мистецтва у Виндзор кімнаті, влаштована Лігою Українських Католицьких Жінок, Вистава преси, та інше.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ПІД ЗНАКОМ МИРОВИХ ЗУСИЛЬ І ГАРНОЇ ПОГОДИ.

Тому, що день 4-го липня припадав в цьому році в неділю, американський нарід обходив його ще й вільним від праці черговим днем, понеділком. В навечеря 4-го липня президент Труман виголосив промову під пам'ятником Вашингтона з нагоди 100-ої річниці положення угольного каменя під пам'ятник і заявив, що Америка всіми своїми зусиллями і цілою своєю політикою змагає тільки до одного: встановити в світі тривкий і справедливий мир. В день самого 4-го липня в поодиноких містах і місцевостях відбулися відповідні імпрези в річницю підписання Декларації Незалежности. Маси населення великих міст, зокрема Ню Йорку, використали вийнятково гарну і соняшну погоду на масові прогулянки за місто; всі гайвеї протягом трьох днів справді роїлися від автомашин. Зголошено біля 500 смертних нещасливих випадків в комунікації.

СОВЄТИ ТВОРЯТЬ П'ЯТИКОЛОННУ БАЗУ В СІЯМІ.

Маніля, 6. липня. (АП). — З поінформованих дипломатичних кол зертається увагу, що Совєтський Союз в останньому часі переводить справжню п'ятиколонну інвазію південної Азії, заповнюючи там своїми агентами кожне місце, що його звільнили британці, даючи незалежність місцевим народам. Головну п'ятиколонну базу у формі дипломатичного посту Совєти намагаються тепер розбудувати в Сіямі. В Бангкок вже є 40 совєтських „дипломатів", що розбудовують місцевий совєтський конзулят. Зі сіямського урядового боку звертають увагу, що в цілому Сіямі немає більше, як 10 совєтських громадян, так, що там на кожного з них припадатиме 4 „дипломати", що мали б „захищати їхні інтереси".

МАДЯРИ ЗАСУДЖУЮТЬ СЛУХАЧІВ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Будапешт, Мадярщина, 6-го липня. — Слухання радіопередач „Голосу Америки", або щонайменше дальше поширювання почутих американських радіоповідомлень проголошено в комуністичній Мадярщині злочином і за нього карають. Згідно з повідомленням місцевої преси в останньому часі за ці „злочини" вже засуджено і покарано 5 осіб. Безпосередньою причиною цього рішення мадярських комуністичних властей був головно факт, що „Голос Америки" поінформував мадярів про перебіг боротьби католицької церкви проти урядової большевизації шкільництва в країні, зокрема передав пастирського листа кардинала Міндшенті в тій справі. Публікація листа кардинала була заборонена в Мадярщині.

ТИМОШЕНКОВІ ПРИЧІПИЛИ ЩЕ ОДИН ОРДЕН.

Москва, 6. липня. (Ройтер). — Совєтський уряд вчора повідомив про нагородження маршала Семена Тимошенка „орденом червоного прапора" в признанні „відданої служби в збройних силах СССР протягом довгих років".

Бернадотте домагається продовження реченця примир'я

Родос, 6. липня. — Посередник ООД в арабсько-ізраїльському конфлікті, граф Бернадотте, звернувся вчора до генерального секретаря ОД, Тригве Лі, прохаючи продовження реченця примир'я в Палестині, який кінчається в найблизшу п'ятницю, загрожуючи відновленням воєнних дій в цій країні. Араби мали заявити, що вони погодяться на продовження примир'я, але під умовою, що будуть взяті до уваги їхні мирові проти-пропозиції. З ізраїльського боку повідомляють, що видвигнені посередником ОД мирові пропозиції були відкинені тех урядом Ізраїля. Військовий Комітет Арабської Ліги заявився за відкиненням будьяких пропозицій на тему продовження примир'я та домагається повного відновлення воєнних дій в найблизшу п'ятницю. Граф Бернадотте, „без огляду на те, що станеться" в п'ятницю, запропонував стан повної невтралізації Єрусалиму і Гайфи та домагається щонайменше одної тисячі американських, французьких і бельгійських поліційних сторожів, які з уповноваження ОД берегли б невтральности тих міст.

КОНЦЕРТ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ КАНАДИ ПІД ЗНАКОМ ВИСТУПУ ДОННИ ГРЕСЬКО.

Винипег, Канада, 6. липня. — В першому дні Другого Конгресу Українців Католиків Канади, дня 30-го червня, в місцевій міській Авдиторії відбувся репрезентативний концерт, на програму якого склались виступи Українського Католицького Хору під проводом о. Бонифатія Свободи, скрипачки - віртуозки Донни Гресько з фортепіяновим акомпаніяментом Ольги Дмитрів, молодої піяністки Корнелії Гайовської, тенора о. Петра Романошина з фортепіяновим акомпаніяментом Марії Мазур, піяністки Меланії Крайник, рецитатора д-ра Юліяна Геник-Березовського та сопрана Ольги Пінковської. Місцева Канадійська преса подає широкі відзначення з Концерту, підкреслюючи та даючи найвищу оцінку головно майстерній грі широко відомої теж з американських і українських сцен в ЗДА молодої скрипачки-віртуозки Донни Гресько.

ТРУМАН ПЕВНИЙ НОМІНАЦІЇ.

Вашингтон, 6 липня.—Президент Труман, як теж Дж. Говард МекГрет, голова Країового Демократичного Комітету, є певні, що Конвенція Демократичної Партії заіменує цілком певно Гері Трумана демократичним кандидатом на президента і т овже при першому голосованні.

БЕРЛІНСЬКА КРІЗА В ОСТАННІЙ СТАДІЇ

СОВЄТИ ВІДКИНУЛИ ДОМАГАННЯ ЗАХІДНИХ КОМАНДАНТІВ І ПРОДОВЖУЮТЬ ОБЛОГУ.

Берлін, 6 липня. — Грізна політична криза в совєтсько-західних стосунках в Берліні, яка почалася в теперішній формі два тижні тому і після того, як Совєти розпочали повну блькаду західних секторів, входить в свою останню стадію і вже не як справа чотирьох головнокомандуючих в Німеччині, але проблема урядів чотирьох великодержав. В дні 3-го липня американський, британський і французький військові губернатори відбули в Берліні конференцію зі совєтським головнокомандуючим, маршалом Соколовським, але той відкинув всі західні домагання щодо злагіднення блькади Берліна і навіть не хотів подати приблизної дати, коли вона може бути скасована. За причину блькади Совєти подають, мовляв, залізнодорожні получення вимагають ремонту, але це є аж надто явним викрутом, бо кожному відомо, що виголоджуванням Берліна большевики намагаються заставити західних союзників відкликати з нього свої війська. Тимчасом, західні союзники продовжують постачання харчів та інших продуктів до Берліна повітряною дорогою і протягом останніх 22 годин 362 американські і британські транспортові літаки перевезли до Верліна понад 3,000 тонн товарів, що побиває під оглядом повітряного транспорту всі відомі досі рекорди. Дня 4-го липня у Вашингтоні повідомлено, що представники західних союзників в Лондоні приготовили вже в Берлінській справі „дуже серіозну" ноту до совєтського уряду, але дня 5-го липня в Лондоні додатково виснено, що приготованої ноти не можна вважати за ультимат і вона ще відкриває можливості до мирного полагодження спору. Рівночасно з обговоренням Берлінської кризи обговорюється теж справа американської військової допомоги західним країнам. Приготована в Лондоні нота мала б бути передана Совєтам протягом найближчих 24 годин і тоді теж буде опублікований її текст. В кожному разі, нота означає перехід Берлінської справи з компетенції військових губернаторів до урядів окупаційних країн і це властне вважається останньою стадією „холодної війни" між Совєтами і західними демократіями.

КОМУНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИЛУЧЕННЯ БЕРЛІНА ДО СОВЄТСЬКОЇ ЗОНИ.

Берлін, 6 липня. — Совєти, рівночасно з драконськими заходами блькади, повністю використовують теж свою німецьку комуністичну п'яту колону, щоби західних союзників заставити залишити Берлін. Вчора на своєму зібранні німецькі комуністи домагалися прилучення цілого Берліна до совєтської зони, заповідаючи, що на випадок, якщо західні союзники не вступляться, тоді до совєтської зони буде прилучений совєтський сектор міста, а блькада західних секторів може протягнутися аж до зими, що означало б для них повну руїну.

СОВЄТСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКА КРІЗА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Београд, Югославія, 6 липня.—В совєтсько-югославській кризі, точніше в конфлікті між Сталіном і Тітом протягом останніх чотирьох днів заіснували цілий ряд дальших фактів, які свідчать про щораз більше загострювання цего конфлікту. З югославського боку виясняється, що Москва плянувала скинути Тіта зі Сталінового „гавляйтера" в Югославії і до цього задумувала використати двох визначніших югославських комуністів. Тіто про це своєчасно довідався і змовників „вичистив". Тепер югославські большевики рішучо „випрошують" собі, щоби їх викидати з Комінформу, обстоюючи, що всі видвигнені проти них і проти Тіта закиди щодо ухилів та єрисей є неправдиві. Москва і Комінформ зі свого боку поступово, але обдумано і пляново продовжують акцію, щоби Тіта остаточно викінчити. Всі совєтські сателіти послушно виконують накази Москви і Тіта та його комуністів щораз більше ізолюється. В останньому комуністична Альбанії практично зірвала з Югославією стосунки, перервала торгівлю, скасувала попередні договори та викинула югославські місії.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ У ВИБОРАХ У ФІНЛЯНДІЇ.

Гельсінки, Фінляндія, 6 липня. — Перші підрахунки голосів у виборах до фінського парляменту, що відбулися в дні 1-го липня виявляють, що комуністи в цій країні втратили своє дотеперішнє перше місце в парляменті і опинилися аж на „бідному третьому". Найбільшу перемогу здобули Аграрна і Соціял-демократична партія. Згідно з дотеперішніми обрахунками ці дві партії матимуть в новому парляменті по 56 місць кожна, комуністи 37 замісць дотеперішніх 51, консерватисти 31, Шведська родна партія 15 і лібералі 5. На підставі нових виборів демократично-ліберальні партії матимуть в уряді свого премієра і будуть намагатися обсадити своїми представниками такі важливі міністерства.

ТУРКИ ВДОВОЛЕНІ АМЕРИКАНСЬКОЮ ДОПОМОГОВОЮ ПРОГРАМОЮ.

Істамбул, Туреччина, 6 липня. — З турецьких урядових кол виявляють своє повне вдовілля з перебігу здійснювання американської допомогової програми щодо модернізації турецької армії та забезпечення її найновішим воєнним виряддом. Тут вважається, що у вересні більшість запотребуваних турецьких суходільних, морських і повітряних збройних сил щодо зброї вже будуть покриті американськими доставами. Цему фактові турецький уряд віддає велику увагу з огляду на напружене міжнародне положення.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

БРОЗ-ДЖУҐАШВІЛІ

Далі розгадують і ще далі не годні розгадати, чому саме прийшло до терть між двома найбільшими комуністичними диктаторами, Сталіном і Тітом, з яких один (Джуґашвілі) є сином бідного шевця з Грузії, а другий (Броз) бідного коваля з Хорватії. Вправді ці тертя є між Комінформом і Югославською комуністичною партією, згл. між московським Політбюром і таким же в Югославії, але на ділі ця боротьба зводиться до конфлікту між Сталіном і Тітом, до факту, що є тільки один „бос" в комуністичнім світі. Тим паном може бути тільки цей, що сидить на Кремлі в Москві. Нам здається, що саме це є найважніше в цьому конфлікті комуністів з комуністами. Тут не іде так про самі закиди, які робить Москва Югославії, що не виконано цього чи другого, а про те, що в комуністичнім світі немає місця для двох авторитетів, на дві думки, на дві теорії, ні на різні способи здійснювання теорії. Є тільки один спосіб, придуманий Марксом і Москвою.

Броз-Тіто, крівавий диктатор Югославії, що дійшов до влади при допомозі не тільки Москви, але й західніх демократій, що відреклись свого вірного союзника, Дражі Міхайловіча, держався при цій владі терором і спровадженими з Москви енкавидистами. Був завжди вірним слугою Сталіна і заводив в Югославії большевицький лад на московський зразок. Може бути, що добившись найбільших почестей набрав амбіції стати самостійним, на що вказувало б його намагання створити „балканську федерацію". Є правдою, що Тіто отягався з насильною колективізацією сільського господарства, яку доводилось би перевести в такий самий крівавий спосіб, як це відбувалось в Україні. Він мабуть побачив, що сербські, хорватські та словінські селяни ще такі сильні, що годі зломати їх опір, як годі було зломати опір українського селянина, поки Москва не завела штучного голоду і так не вигубила мільйонів.

Отже різні речі могли спричинити боротьбу комуністичної верчівки в Москві з Югославією. Проте треба памятати, що це є боротьба комуністів з комуністами за авторитет, за безапеляційну владу Москви, яка прикриває це боротьбою з „націоналізмом", орієнтацією „на захід" чи „ненавистю до Росії". Тіто через свій конфлікт з Кремлем не став ні „демократом", ні „націоналістом". Ні теж не заслужив собі на те, щоб на нього глядіти інакше, як на тих націстів, що їх судили в Нюрембергу. Тіта, та йому подібних в Югославії, в Україні, чи деінде, повинна стрінути доля націстських злочинців. Але є інші речі, на які треба звернути увагу.

Опір, який діставала Москва довгий час тільки з боку одної України, збільшається. Зачинають противитись Кремлеві теж й інші країни. Спротив комуніста Тіта, як би він для нього не закінчився, вказує на упадок престіжу Сталіна і Політбюра. Націоналізм, як наглядно виявляється, є таки далі найсильнішою зброєю в боротьбі народів з диктатурою Кремля та московським тоталітаризмом. Теж, як в Україні, так і в інших країнах селянин є найбільшим ворогом большевицьких експериментів.

Оживити розумною думкою

Наближається Демократична Конвенція і до Филаделфії зідуться знов тисячі людей з цілої Америки, щоби вибрати, чи приглянутись, як вибирають демократи свого кандидата на президента. Отже будуть знов різні промови, співи, маніфестаційні походи з бандою і без неї, а крім цього політичні торги в „задимлених кімнатах", які є властиво рішальним чинником.

Словом, повториться це все, що було на Республиканській конвенції, з тою різницею, що на останній ганили Трумана та його адміністрацію, а тут будуть хвалити.

Отсей спосіб вибирання президентських кандидатів має багато критиків, але біда в тому, що ніхто з них не піддає такого проекту, який можна би вважати поліпшенням конвенцій. Але є й добрі думки щодо цього, щоб Конвенції далі залишити, але поліпшити їх програму. Ці проектодавці виходять зі слушного заложення, що Конвенціям прислухуються нині десятки мільйонів громадян по радіо, а багато приглядається їм при помочі телевізії. Для людей, що слухають радія і не є під впливом правдивого чи штучно викликуваного ентузіязму на самих Конвенціях, цікаво почути щось розумного й конструктивного. Як каже Вилйем Е. Бон, для них не таке важне, хто говорить, але що говорить. Промовцем може бути губернатор, або предсідник конвенції, чи голова партії, який може збирати на Конвенції великі оплески, але для звичайних громадян при радіо він буває нераз людиною, яка говорить звичайно дурниці, апелюючи демагогічними фразами до масового відчування, а не до розуму. Тому пропонують, щоб замісць „политишенів" з їх промовами, які часто нічого не говорять, запрошувати на Конвенції людей з високими і цікавими думками, які вносили б нового духа в саму Конвенцію та помагали делегатам розуміти краще великі світові проблеми. Таким чином піднісся би уровень самих Конвенцій, а делегати не мусіли б вислухувати дешевих промов та ще таких, які могли прочитати собі день скорше, коли вони вже були видруковані та роздавані делегатам.

Та найбільше скористали б на цьому мільйони людей, що слідкують за Конвенціями по радіо й раді б почути щось дійсно розумного, конструктивного й нового. До того партія, яка залишила б нераз дуже некультурні напади на другу партію, чи на другого кандидата, а дала добрий матеріял до думання, як краще розвязувати домашні та закордонні проблеми, певно зискала б у людей на повазі, а тим самим і на голосах при виборах.

Поміч новим іміґрантам при шуканні праці

Поміч новим іміґрантам після їх приїзду до Америки перестала вже бути празниковою фразою, а стала нашим обовязком. До такого обовязку належить в першу чергу допомога у вишуканні мешкання й підшукання праці.

Хто мав до діла з допомоговою акцією, переконується, що ця справа не є така важка, як дехто собі уявляє. Важкою є вона тоді, коли нема засобів, або коли панує загальна нужда, чи там кріза. Під теперішню пору економічної кризи в нашому краю нема, тому й допомога не представляє великих труднощів. Треба лише знати, як до неї підійти, а в першу чергу треба мати добру волю.

Так треба підходити теж і до способів шукання праці для нових іміґрантів, що прибувають зі скитальщини. Ці способи можуть бути добрі для кожного, одначе не кожен інтересується різними родами робіт, головно, коли він вибрав собі працю в одній спеціяльній ділянці. Тому, що багато наших людей силою обставин приневолені шукати праці для таких, що їх або самі до Америки спроваджують, або хто інший їх спроваджує, вони мимохідь мусять познайомитися не лише з родами праці, але теж і зі способами, як її найти. У цій справі деякий досвід має вже Український Переселенчий Осередок в Ню Йорку й на основі такого досвіду можна подати хоч загальні засади.

При плянуванні праці треба в першу чергу звернути увагу на вік людини. Звичайно від віку залежить сила і працездатність. Малолітні одиниці й старці можуть виконувати лише легку працю, а люди в середнім віці придатні до тяжчих робіт. З правила треба думати про пристосіблення до праці, тобто про професію чи ремесло якоїсь особи. Одначе европейське пристосіблення не завжди відповідає американським вимогам, тому свіжі іміґранти мусять погодитися з думкою, що в початках вони мусять стати до такої праці, яку вони в силі виконати, а щойно в майбутності добирати собі станок („джаб"), до якого вони підготовлялися. Коли нові іміґранти становлять родину, між котрою є старші віком батьки, тоді треба подумати про те, щоб молодші брали важчу працю, а старим оставляли таку працю, яка підходить під старечі сили. Діти мають охорону права і більшости стейтів не вільно посилати до праці малолітніх. На це треба дозволу шкільної влади, бо діти, в засаді, мають ходити до школи. Декуди шкільна рада дає дозвіл молоді у шкільнім віці на працю під час вакацій або святочних ферій.

Праця на фармах становить окрему ділянку, про яку треба буде написати окремо. Тепер приходиться обмежитися до обговорення „джабів" у містах. Поперед усього треба постаратися за карту суспільного забезпечення (Сошел Секюриті Кард"), хоч би хвилево вона не була потрібна. Коли хто дістає „джаб", може його втратити саме в часі, коли піде за „сошел секюриті". Тому таку карту треба мати все при собі. Заосмотрившися в карту, треба звернутися за джерелом праці. Джерела є майже необмежені: фабрики, робітні і загалом місця продукції; дальше місця обслуги: торговельні доми, ресторани, харчівні, готелі, обслуга бюр і т. п. Питання лише, як туди дістатися.

З правила при великих підприємствах є бюра персоналу, де приймають зголошення на роботу. У підприємствах, де робота є поділена на різні ступні або й ділянки, є кваліфіковані директори персоналу, які вміють оцінити спосібність зголошеного робітника і призначити йому місце. У малих місцевостях легко вишукати адресу підприємств, бо це будинки, які не дадуться укрити. У великих містах до вишукання підприємств найліпше надаються телефонічні книжки („тефон директорі"), особливо „червона книга" („класифайд директорі"), в яких є списані найрізнородніші підприємства і які водночас дають показчик родів зайнять. З такими книжками варт познайомити свіжих іміґрантів, бо з них вони можуть оцінити самі себе як працездатних робітників. Це є примітивний спосіб кваліфікації своїх сил, одначе доцільний.

Більше фаховим способом оцінювання спосібности людини до різнородности в праці є книжки, які видають різні урядові агенції після війни для вжитку ветеранів. Такі книжки находяться в прилюдних бібліотеках на поличках, усім приступних, як „референс

(Докінчення на стор. 3-тій).

ДП в американській зоні Німеччини

Тепер в американській зоні Німеччини начисляють до 300,000 „переміщених осіб", що перебувають під опікою ІРО. Українська група найчисленніша, хоч за статистикою українці стоять на другім місці після поляків. Це тому, що багато „східняків" мусіли записуватися поляками, щоб утекти від примусової репатріяції. Про цю примусову репатріяцію, ведену нелюдським способом, можна зібрати тисячі страшних свідчень: як советські звязкові старшини р. р. 1945 1946 хапали людей на вулицях, брали на приватних приміщеннях, тероризували „неповоротців" через своїх агентів, яких було немало в УНРРА і т. д. З Німеччини під таким примусом вернулося кілька мільйонів советських громадян. Велика частина тих, що не хотіли вертатися „на родіну", кінчили життя самогубством. І тепер ще бувші, советські громадяни не можуть спокійно пережити в час примусової репатріяції. Але не тільки вони бояться. Політичне напруження між західніми великодержавами та СССР лякає не одного з тих, що не були під советською владою, наприклад, поляків. Ці теж хотіли б виїхати з Европи як найдалі, щоб не попасти одного разу під опіку Сталіна. Тому то всі бажали б переселитися за океан — Злучені Держави Америки, Австралія, Канада. Тому ДП пильно слідкують за тим, як проходять іміґраційні закони в різних країнах, особливо ж в Америці.

На жаль, ДП натикаються при переселенні в нові країни на різні трудноші. Приміром, деякі держави приймають тільки одиноких робітників або робітниць. Хто має родину, той мусить чекати. Так, Голандія, приймає 8,000 самітних робітників для праці в копальнях та в індустрії. Теж Англія потрібує неодружених робітників, хоч відомо, що робітник з родиною більш „посидющий", він не так легко покидає місце праці, як неодружений.

Не всі ДП мріють про переселення в Америку та в Австралію. Є значна група — жидівська — що свої мрії привязує до „обітованої землі" — Палестини. У звязку з теперішніми подіями в Палестині жидівські ДП сподіваються, що палестинська справа буде вирішена так, що відкриється можливість переселення з Німеччини. Уже тепер різними шляхами перебирається жидівська молодь з Европи в Палестину, щоб воювати в армії проти наступу арабів.

Не всі ДП розуміють, що в тих країнах, куди вони переселяться, їх жде тяжка праця і боротьба за життя, Бачимо в деяких національних групах ДП систематичну працю для загальної перекваліфікації мешканців таборів (наприклад, серед жидів): жиди вчаться різних практичних ремесел, щоб у кожній країні могли стояти на власних ногах. Також деякі інші групи не зостаються позаду від жидів, бо розуміють, що їх набуте знання може їм придатися не тільки на чужині, але також і в батьківщині, коли б доля судила їм вернутися додому.

На жаль, серед наших українців непомітно великої охоти опанувати практичні фахи, навчитися ремесла. Тому ми маємо мало ремісничих шкіл, зате у нас є аж 30 ґімназій. Нема мови, гуманітарно освічені люди нам дуже потрібні, але поряд із тим треба, щоб наша молодь бралася теж і до практичних занять. Це слід робити одночасно, щоб при кожній середній школі були різні ремісничі курси, де молодь наша могла б навчитися ремесла.

Це наслідок давнього виховання, особливо під впливом шляхецької Польщі, що фізична праця уважається для „культурної людини" за пониження.

Тому то наші люди, уявляли собі, що в школі можна „вивчитись на пана". Отже — „кінчали університети та ґімназії, але посад не одержували і мусіли жити на батьківськім хлібі. А в містах не було українського кравця, шевця, слюсаря, механіка — все це було в польських і жидівських руках. Тому й тепер грозить небезпека, що ДП інших націй займуть ліпші місця в країнах, де їх приймуть, бо вони мають або набули практичного знання. Наших мрійників про „посади" може чекати найтяжча праця.

Службовці ІРО запевняють, що ДП в таборах одержують 2,000 калорій на день і що здоровя ДП в доброму стані. Це — завеликий оптимізм. ДП харчуються тепер убого, тих калорій вони мало бачать, коли б не докуповували собі або не вимінювали на „чорнім ринку", то були б голодні.

Про здоровя треба сказати, що через недостатнє харчування між ДП поширилися чиряки. Вітамінів раніще діставали ДП досить, тепер цього не бачимо.

Найбільше гнобить ДП непевний стан і залежність від ласки службового апарату ІРО. За 3 роки таборового життя всі стужилися за волею і самостійністю. Кожний хотів би стояти на власних ногах, бажав би заробляти на хліб своїми руками. Бо вся праця, яку виконують ДП тепер у таборах і поза ними, не дає їм нічого. Кожний знає, що, виїздячи з Німеччини, доведеться все лишити тут і починати голими руками нову працю в новій країні.

П. Ш.

Олексій Андрієнко.

ПРОВОКАЦІЇ КРЕМЛЯ В УКРАЇНІ

14)

Отже слава Калашника ширилась, а це, знову, активізувало його до нових і нових акцій. А населенню українському ті акції коштували аж надто дорого: його грабували й нищили однаково і німці, і партизани.

У Калашника, наприклад, невідомо яким шляхом, зародилась ідея нищити по колгоспах і совхозах сільсько-господарські машини й усяке хліборобське знаряддя, зокрема, молотарки — мовляв, це завдасть шкоди німцям.

І він почав цей свій задум ретельно здійснювати. А це... примушувало селянина ціпом по 24 години на добу, обмолочувати те, що можна було обробити молотаркою за годину. А молотити він таки мусів, бо перед ним невблаганно стояв настовбурчений баґнет німецького вояка.

Отже, з тих акцій зле було не німцям, а якраз українському народові, в оборону якого нібито мусів діяти ватажок „всенародного партизанського руху" Калашник...

Ніяких зв'язків із Москвою ані Калашник, ані Рибаченко не мали. Отже, й керувати тим рухом „лучшие сыны партии" аніяк не могли. Хіба що, можна припускати, що в дальшій ході подій і до Калашникового загону пристало не мало комуністичної аґентури, правдоподібність чого може ствердити дальша доля самого Калашника.

Треба сказати, що всі оперативні дії загону провадив лейтенант Рибаченко, маючи лісове псевдо „Гроза", Калашникове було тільки прізвище, навколо якого й скупчувалася вся слава. На цьому ґрунті, як і треба було сподіватися, незабаром пішла точитися глуха боротьба між ватажком та його політруком, яка й закінчилася дуже скоро для Івана Калашника трагічно.

Про Калашника та про його загін і славу, яка створилась навколо цього імени, добре була поінформована своєю підпільною розвідкою Москва. І саме надмірний розголос тієї слави і вирішив долю Калашника.

Московське радіо почало, захлинаючись, галасувати про могутній вибух народнього повстання проти фашистського наїздника, про „народнього героя" Івана Калашникова, порівнювало його з славним Устином Кармелюком — також подолянином; розповідало байки, що Калашников допомагає на зразок Кармелюка, незаможницькому людові, що він являє собою страхітливу грозу для всього запілля німецького вермахту.

А водночас у Кремлі діяла інша, провокативна шарманка. Що з тих дій вийшло, побачимо далі.

Була холодна, буряна ніч місяця лютого 1943 року. Минуло ледве чотири місяці від початку діяльности Калашника. Тієї ночі світ засипала густа, непроглядна метелиця, жалібно стогнали, вигинаючись під дикими наскоками оскаженілої хуртовини, вікові буки і граби в Дашівському лісі.

Тієї ночі в селі Білки, Дашівського району, в хаті місцевої вчительки, прихованої комуністки, гостювали Калашник і Рибаченко.

Як саме відбувалось гостювання, які там точились розмови, як саме дійшло до того, що тут токи незабаром сталося, — так, видно, й залишиться для історії нез'ясованим, але факт, що під дике завивання зимової бурі за вікнами, в приватній хатині Білківської вчительки пролунало кілька пістольних пострілів. Рибаченко вбив Івана Калашника — уславленого ватажка партизанського руху на Поділлі.

Чи це сталося в наслідок суперечок за право першенства в проводі загоном, чи це була безпосередня директива з Кремля Рибаченкові, може переказана через підпільну аґентуру, а чи й самі суперечки нашіптані були з Москви за зазделегідь розробленим пляном, сьогодні ще остаточно не з'ясовано. Але те, що незабаром після цього Рибаченко власноручно вбив і вчительку, в хаті якої відбулась його розправа з Калашником, обвинувативши її за нібито зв'язки з німцями, — дає всі підстави припускати, що усунення із життя цього единого свідка тієї трагедії — це лише одна ланка з ланцюга провокативного підступу й безсумнівних директив Кремля:

— Всьо для родіни!

Загибель Івана Калашника аніяк не позначилась на інтенсивності самого партизанського руху.

Війна тривала, кінця-краю, здавалось, їй не буде; тисячі й десятки тисяч „закладників" звідусюди, ховаючись від нічим не заслуженої кари, далі знаходили собі притулок у лісах; молодь, дуже скоро прочувши про справжні, жахливі умови другого „раю" — фашистівського, куди її масово спроваджувала ненажерна воєнна машина німецького вермахту, також масово зникала в лісах, отже — контингенти людські, джерела тих контингентів для лісу не вичерпувались.

І всюди і скрізь на Поділлі жило і славилось ім'я Івана Калашника. Про його трагічну смерть мало хто й знав по численних загонах, що як гриби по дощі, виникали по всіх закутках благодатного Поділля, — партизани далі діяли його ім'ям. І поруч імени ватажка Герасименка-Кондратенка, що діяв у Гайсинському районі, Москаленка — в Калинівському районі, і т. д., і т. д. — люди завжди чомусь ставили ім'я Івана Калашника.

І це не нове для нашого народу. Я знаю, наприклад, мі-

(Докінчення на стор. 4-тій).

ЗА ЗДОБУТТЯ ХАРЧІВ З МОРСЬКОГО ДНА

Світ стоїть у передодні великого відкриття, а саме: як добути з морського дна харчі в такій обильности, щоб люди перестали боятися голоду. Звідомлення про те приходить саме в пору, коли навіть така поважна установа, як харчова комісія Обеднаних Держав, прийшла до висновку, що світові загрожує голодова смерть, якщо не буде посилена продукція харчів. Крім того різні знавці доводять, що величина плодючої почви на земськім глобі не є вистачальна на належну продукцію харчів. Значить, звідомлення про поширення плодючої почви аж на дно моря приносить пільгу в важких думках таких людей, які як ціль свого життя поклали журбу за долю людства.

У хемічній лябораторії університету Каліфорнія, в Берклі, плекають спеціяльну ділянку науки, звану фотосинтеза. Є це процес продукції харчових рослин, від яких залежить життя на землі. Відкриття у цій лябораторії вказують, що при помочі фотосинтези можна буде придумувати й плекати спеціяльні рослини, що продукують, або харчі, або харчові речовини в такій кількості, що вони будуть вистачальні для прожитку всього населення світу.

Університет Каліфорнія має в пляні використати до цієї цілі атомову енергію. Це є дорога до відкриття тайни життя рослини. Воно зосережується в клітині, що її називають в науці „альґе". Досішні розшуки довели до цього, що оце ядро можна приневолити чи спонукати до плекання харчових засобів, коли його насадити на воді — все одно, на солодкій чи морській воді. Відкриття ядра промостило шлях до зрозуміння, як повстають рослини, а це знову промостило дальше дорогу до плекання нового типу земельного господарства, тобто до морського хазяйства. Замісць управляти землю в поті чола, „морський фармер" уже в недалекій майбутності буде продукувати безконечну кількість і різнородність нових морських рослин, витворених наукою і хеміками для продукції харчів у великій обильности і то за малою витратою гроша.

Науковці вказують, що кількість рослин, виплеканих на дні моря при домомозі фотосинтези, є повних десять раз більша ніж кількість, яку можна б випродукувати на поверхні землі таким самим процесом. Одна лише є різниця між цими рослинами, а це та, що рослини, плекані на морськім дні, не надаються до їдження.

За те ті рослини мають іншу цінність, а саме таку, що з них можна добувати харчові речовини, з яких можна придумати самі харчі. До таких речовин належать: протеїни, товщі, крохмалі, цукри, вітаміни, життедайні кислоти (які допомогають побудовувати тканину). Все те можна буде добувати в таких великих кількостях, що можна буде прохарчувати голодні маси нашої землі. Коли це станеться, тоді усунеться одну з найважливіших причин, для яких вибухають різні заворушення, а з ними і війни.

Інтересне є довідатися, що відкриття, як продукувати нові роди рослин для добування харчових вартостей, прийшло в тому самому вогнищі, де роблено експерименти для видобуття атомової енергії, з якої зроблено атомову бомбу на знищення людства.

З наукового боку означують це відкриття як новий радіоактивний елемент, знаний як Вуголь Чотирнадцять (С-14). Це, як показується, є один з найважливіших елементів на услугах людини. Він є знаряддям, при якого допомозі людина може відкривати найбільші основні тайни природи. Тут треба згадати, що природний елемент вугля є одним з чотирьох основних елементів життя і не є радіоактивним.

Фотосинтеза, як вказує само значення слова, це є процес, яким рослини можуть творити припаси харчів для людини, для звірини і для самої рослини, а це уможливлює втримання життя на землі. Є це процес, для штучного витворювання харчів при помочі світла. В рослинах находиться зелена речовина, звана хлорофилом. Оцей хлорофил, який находиться в рослинах на суші і на морськім дні, має силу затримати в собі, наче в ярмі, енергію сонця і приневолити її до праці для витворення таких рослинних речовин, як протеїни, жири, цукри, і вітаміни і то з хемічної кислоти, що її звуть двокислотою вугля і з духоти в повітрі. У таких харчах енергія сонця нагромаджується наче в резервуарі, зберігаючи енергію для життя рослин і звірят.

Рослини не лише штучно продукують харчі — вони їх теж перемелюють. Це є два протилежні процеси і тому їх їх важко зрозуміти. Засадою є це, що коли рослина дихає, вона втягає в себе кислоту, яку видихує людина і знову переробляє її в життетворчу речовину.

Оці найновіші відкриття потребують ще хоч рік часу, щоб можна було приступити до продукування штучних харчів. Кожну штучно витворену рослину можна буде заставити до витворювання такого харчу, який буде потрібний. Отже одні рослини будуть могли продукувати масло по далеко дешевшій ціні ніж масло з молока; інші будуть продукувати протеїну або вітаміни в великій обильності.

Найбільші надії на продукцію харчів дають одноклітинні рослини, звані альґе. Їх можна плекати в річній або в морській воді. Морську воду можна втримувати у великих збірниках у надбережних околицях, де ніщо інше не вдається на землі з причини ялової піскової почви. До плекання альґів на воді треба лише сонячного світла. Альґе ростуть швидко і витворюють всі харчові складники, які потребує людина і звірина. Хеміки будуть могти плекати альґе на те, щоб вони давали товщі й протеїну побіч інших так званих карбогідритів, які дають людині енергію. На витягання харчових вартостей не треба великих коштів.

Оце відкриття заповідає велетенські можливості на розведення житлових осередків в надморських або пустинних околицях, яких під теперішню пору не можна наводнити солодкою водою. Коли б їх наводнити морською водою, вони будуть могли плекати альґе для прожитку людей. Це знову давало б спроможність старшим віком людям вигідно жити в теплих околицях над морем без журби за працю для прожитку. Отже є ще надія навіть для старих, бездомних скитальців.

ПАВЛО ПЕЧЕНІГА УГЛИЦЬКИЙ
нар. в 1892 р. в селі Печеніга, коло Харкова, помер 2 липня 1948 р. в Ню Йорку. Похований на цвинтарі Іст Риджловн, у стейті Ню Джерзі.

Поміч новим імігрантам при шуканні праці

(Докінчення зі стор. 2-гої).

букс" — „книжки для підручного вжитку". Одначе ними може послугуватися лише людина зі знанням англійської мови. Діти українських родичів, покінчивши середню школу, можуть тут стати у пригоді. Інформаційні відділи в бібліотеках мають звичайно фахівців, які дуже радо помагають при підшуканні потрібних книжок.

Попри згадані книжки джерелом інформації про деякі роди праці є самі робітники, які мають знайомство з власниками підприємств або з наставниками („форманами"), чи управителями („менаджерами").

Коли хто не може дати собі ради з книжками, такий хай звернеться до бюра праці. Безплатним бюром праці завжди є урядове бюро „Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервис". Там велика різнородність, одначе має деякі недомагання. Саме тому, що ці бюра постачають робітників безплатно, багато підприємців, які хочуть мати вправних робітників до праці, передають обовязок пошукування робітників приватним бюрам праці („емплоймент офіс"), де за підшукання „джабу" треба заплатити. Хто хоче зорієнтуватися в родах праці практично, повинен з цікавости відвідати такі бюра праці. Там теж довідається, яка ціна за працю на робітничім ринку.

Для підшукання домашньої праці („гавс ворк"), бувають звичайно окремі бюра, бо господині хочуть пізнати особисто людей, яких вони приймають до свого дому як челядь. Одначе й платня в домашній роботі є відповідна до вимог. Хто погодиться стати до праці в приватнім домі, вже по кількох місяцях стає матеріяльно на ноги. А потім, маючи практику й знання англійської мови, може перебирати. — Щоденні газети містять повно оголошень з пошукуванням домашньої прислуги й їх варта мати на увазі при пошукуванні праці.

Це лише загальні вказівки при шуканні праці. Вони будуть придатні для таких людей, які хочуть помогти знайти працю свіжим імігрантам в перших початках. Дрібка доброї волі, а поміч може бути неоціненa. Це поможе усім таким, хто хоче серіозно й практично помогти українським скитальникам у приїзді до Америки без наражения на закиди, що вони після приїзду стануть тягарем. Треба вийти з засади, що роботяча людина не є тягарем для нікого, але вона ще стане в пригоді іншим.

При кінці хочемо згадати ще за одно „Бюро праці"... Бували ними наші „парохіяльні уряди", а стара іміграція памятає добрі імена багатьох наших священиків, що помагали нашим людям знайти працю, чи інтервенювали по зарядах фабрик, коли нашого чоловіка звільнили з праці. Тепер маємо вже священиків тут роджених і тим куди легше допомогти в шуканні праці, як це було давніше, коли і праці не було й не зналося добре американських відносин і мови.

Помер Павло Углицький

(Докінчення зі стор. 1-шої).

ти українську оперу. Думав позичити тему з Гоголя, з його „Вія", а для лібретта взяти Шевченкові вірші.

У р. 1914 Верховна Колегія Мистецтва при Петроградській Консерваторії запросила його в члени учительського збору і він став інструктором композиції, де оставав до 1920 р. Серед революційного перевороту Углицький виїхав до Америки. Тут попав у музичні кола і дістав становище композитора й диригента при радіовисильні Нешенел Бродкестинг Компані. На цьому становищі Углицький компонував музику теж до українських народних мелодій, а крім того компонував свої власні твори. Виконавці українських концертових програм мали в нього все готового співпрацівника. З радіовисильні N. B. C. часто розходилися звуки українських пісень, а такі твори як „Колядки" або „Херувимська" награно на фотографічні рекорди просто з радієвої програми. З великих творів Углицького нюйорська публика мала нагоду пізнати його симфонічну поему „Україна", виведену при допомозі симфонічної орхестри в Карнеґі Гол, 8. січня 1939 р. В поемі вплетені хорові продукції: „Ой закувала та сива зозуля" й кантата „Бють пороги" до слів Т. Шевченка. Цю величаву кантату під назвою „Героїчної Кантати" видав композитор окремо, присвячуючи її президентові Френклинові Делано Рузвелтові. Вона вийшла друком в накладі „Мейпелсон Мюзік Побликейшен" при Метрополитен Опері в Ню Йорку. Та сама накладня видала теж і його „Україну" і Лібретто до опери „Відьма" по українськи й англійськи.

Опера „Відьма" була вже прийнята управою Метрополитен Опери, що робила старання дістати фінансового покровителя для її вистави. Серед приготувань до цього дістав композитор удар паралічу й це, остаточно, було причиною його передучасної смерти, без здійснення його мрії.

Знавці творів Углицького твердять, що він був одним з великих українських композиторів нашого віку, у творах якого прибивається світовий розмах. Він був водночас диригентом високої вартости і з його таланту користала американська публика.

Ідеологічний Конгрес українських студентів в Европі

У тій самій залі, в таборі „Фрайман", де рік тому завершилось об'єднання українського студентства, 15 — 17 травня ц. р. відбувався Студентський Ідеологічний Конгрес. Це, без сумніву, черговий доказ активности й організованости української еміграції і, без сумніву, велике досягнення його організаторів та учасників. У цей горячий час, в дослівному й переносному значенні, з усіх сторін зібралась українська високошкільна молодь, щоб уважно вислухати доповіді й виступи дискутантів, що не раз затягалися до пізна. Доповідачі мали змогу порушити низку проблем, що ширною тематики могли повністю зацікавити слухача. Наради конгресу відкрив своєю доповіддю „Україна в авангарді нових ідей" д-р В. Янів, що й був енергійним головою конгресу; за ним ішла доповідь студ. Гусака „Сучасність і ідейні основи українського визволення" та мгр. Є. Переми „Християнський світогляд і академічне середовище". Ці три доповіді основно продискутовано першого дня нарад. На другий день конгресу проф. д-р О. Кульчицький виголосив доповідь „Ідеалістичний світогляд, як притаманна риса української нації", проф. Ю. Бобровський — „большевизм, як симбіоза марксизму й російської духовости", д-р М. Антонович: „Суспільна функція українського студентства на полі історичного розвитку" й студ. Бобикевич: „Проблеми науки і наше суспільне життя". Дискусія, що слідувала по тих рефератах, затяглася до 2 год. ночі й була генеральним боем між студентами - націоналістами і студентами з групи суспільного гуманізму. В третій день конгресу відбулися доповіді доц. П. Голубенка „Кристалізація духового обличчя української молоді під советами", доц. Студинського „Християнський соціялізм" та д-ра В. Білинського „Ідеологічні заложення українського студентства". Представник УПА вітав під оплески всіх зібраних конгрес від імени воюючого українського студентства на Рідних Землях. Д-р Янів закрив конгрес, підбивши підсумки нарад. В дискусіях, вказав д-р Янів, брало участь 34 дискутанти, що виступали 61 раз, а наради тривали за ці дні 30 годин. В конгресі брало участь 285 осіб, але авдиторія з „фрайманцями", що приходили слухати наради перевищувала постійно 400 осіб. Навіть пізно вночі, другого дня нарад, 150 студентів пильно стежили за ходом дискусії.

Приємно ствердити, що дискусія, не зважаючи на значні різниці в поглядах, так, як вони зарисувалися першого дня нарад, проходила в атмосфері взаємного розуміння й толерантности. Дискутанти виступали культурно й з належною уважністю до свого противника. В цьому відношенні Студентський Ідеологічний Конгрес показав, що є значний поступ в українській думці, яким може бути, як дотепно казав д-р Ганкевич, і наукою для „батьків". Культурний рівень дискусії був причиною факту, що різні ідеологічні групи серед українського студентства змогли, до певної міри, „узгіднити" свої погляди й націоналісти признали велике значення соціяльної тематики для своєї ідеології, а соціялісти не вирікалися українського патріотизму. Відкладаючи на пізніше докладну аналізу нарад конгресу, хочемо зазначити, що найбільшою на конгресі виявилася група націоналістів, що стоїть на позиції ідеології 30 рр., очевидно з врахуванням ревізії, що її продиктувало саме життя. Студенти обох націоналістичних груп виступали на конгресі солідарно, чим спричинилися до успіху націоналізму. Але ідейна перемога студентів - націоналістів на конгресі могла мати місце ще й тому, що представники групи суспільного гуманізму — це переважно, вчорашні націоналісти, які відстали від націоналізму 30 рр. тільки тому, що на їх думку, цей націоналізм не може дати позитивної розв'язки соціяльних проблем, які ця група вважає кардинальними в програмових питаннях. Група усп.-гуманізму еволюціонувала вліво приймаючи соціяльну програму демократичного соціялізму, що в сумі цілковито відрізняє її як модерну соціялістичну групу від українського соціялізму 18-19 рр. і є цінним доповненням українскої внутрішньої політичної структури на її лівому крилі. Християнська ідеологічна група репрезентувала себе на конгресі цілком слабо, а консервативно - гетьманської зовсім не було, дарма, що не один з дискутантів, до групи усп. гуманізму включно, покликались на Липинського, цитати якого прикрашала фронтальну стіну залі, поруч цитати з Юрія Липи й під гаслом „Ність сладчає істини" зі Сковороди.

Організація конгресу, що була в руках Студентської Секції табору Фрайман, діяла бездоганно.

Український Студентський Ідеологічний конгрес — це актив у балянсі нашої еміграції. З цього погляду можна вітати заклик д-ра Янева до організації загального українського ідеологічного конгресу. Ініціятиву таку треба, безперечно, вітати.

(У. Трибуна).

ПРОВОКАЦІЇ КРЕМЛЯ В УКРАЇНІ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

стечко на Україні, де щось протягом тридцятьох років працював ветеринарний лікар на прізвище Поліщук. Він зажив такої популярности серед населення, що ще принаймні десять років по його смерті люди уперто називали всіх, новопризначуваних до того містечка ветеринарів, поліщуками. Чи трапиться що з коровою, чи з конем, чи з кабанчиком, адреса була все та сама:

— Мерщій до поліщука!

Прізвище небіжчика стало синонімом ветеринара.

Таке було і з Калашником. І Кремль звaжив важливість цієї духової прикмети українського народу, значимість для нього традиції, і вирішив використати несподівану славу селянина села Коритного, Івана Калашника, по-своєму, сyто по-большевицькому.

На початку січня 1944 року, в Калинівському районі Поділля зв'язаному з Білорусією, появився московський комуністичний агент з документами на ім'я Івана Калашника, одягнений, як і небіжчик Іван Калашник завжди одягався, в залізничий одяг, у телячої шерсти кожушанку, підперезаний німецьким військовим поясом із славнозвісним "GOT MIT UNS", і перебрав на себе славу партизанського ватажка Івана Калашника.

Цього Івана Калашникова Москва скинула парашутом з літака на білоруській землі, звідки він і перебрався до Калинівського району, повівши далі партизанський рух за всіма приписами совєтської енкаведистської практики: спочатку винищив може три чверті партизанських загонів під виглядом „чистки" від небажаних елементів, і вже до кінця війни діяв за приписами кремлівських можновладців.

Така, абсолютно правдива, історія цієї чергової кремлівської провокації.

(Кінець).

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА ДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,013 Шумовський Полька, Едварда, Брониславі і Аделі є с. Дуплиська (Заліщики) від Вашкевич Станислава з с. Близщанки.

15,014 Процяк Михайла з с. Губичі (Добромиль) від Процяк Анни д. Теодора зам. Гінсовська.

15,015 Марко Василя від Марко Миколи с. Гнатка з с. Міжилець (Перемишль).

15,016 Пенцак Олеся з с. Дорогів (Станиславів), о. Якима, Виклинець Адама, Ковбасюк Розалії, Савка Софії всі з с. Середне (Калуш) від Солтис Миколи.

15,017 Сливка тіточних сестер Марії, Феськи і Ірени доньки Магди і Івана з с. Олесина (Бережани) одна з них замуж. Ласковська від Кульбачинський Івана.

15,018 Тупісь Анни тітки з с. Слободи (Бережани) від Перцак Марії д. Антона з с. Краснопілки.

15,019 Іванишин Івана з с. Добромірка (Нове Село), Лепська Марії з Нового Села (Добромірка) від Іванишин Миколи.

15,020 а) Кримінська Анни і Софії з с. Нипрепки (Перемишль) від Бревка Любомира.

15,020 б) Степанек Инорки тітки з с. Бахова (Перемишль) від Аморович Івана.

15,020 в) Прочко Андрія з с. Святкова Велика, Гандяк Марії з Ясла від Прочко Петра.

15,021 Гой Кіндрата і Федька від сестри Білоус Анни замуж. Бариш.

15,022 Батіх Дмитра з с. Чорна (Лісько) від Батіх Еви в с. Жолобок.

15,023 Цюприк Гриця стрийка від Цюприк Стефанії зам. Букатко з с. Червоне Устечко (Заліщики).

15,024 Рідних і знакомих з с. Городища (Самбір) Поливка від Кульчицький Льва.

15,025 Скачиляс с. Михайла з с. Ощанці (Рудки), Хромів Анни з с. Конюшки Семяновські від Гудз Марії.

15,026 Кріль Марії з дому Чемерис з с. Задвіря (Лісько) від Ярославська Теклі.

15,027 Дивізик Петра, Андрія і Вікторії, Долошицька з с. Ялин (Сянік) від Долошицький Михайла.

15,028 Шайдевич Пилипа Кириловича з Ямполя (Волинь) та земляків з тих околиць від Шнайдевич Іляріона.

15,029 Данилів Розалії з с. Лубани (Львів) від Шумський Івана.

15,030 Проць Михайла з с. Біла, Кутець Івана з с. Добривід, Рихлій Онуфрія і Івана з с. Біла (Тернопіль) від Проць Михайла.

15,031 Ощипко Йосафата з с. Лапшин (Бережани) від Ощипко.

15,032 Косінський Михайла з с. Висла (Копичинці) від Мостовий Михайла.

15,033 Пасікова Орисі з дому Михайлович, Вацик Дмитра, проф. Бас та братів Василишин, Динейка Михайла всі з Тернопільщини від Каминовський Ярослава.

15,034 Смеречинська Марії від з Якубовичів Марії, Насада-Качмарська.

15,035 Потішка Миколи з с. Раковець (Городенка) від Гарасимчук Василя.

15,036 Сагуш Василя з с. Соколова Воля (Лісько) від Хома Василя з с. Чорної.

15,037 Бокало Івана, Капур Івана з с. Стрілки (Бібрка) від Бокало Івана с. Теодора.

15,038 Калина Антона з с. Колоколина (Рогатин) від Величко Ярослава.

15,039 Гелета Михайла від Гелета Михалини д. Павла з с. Глібів (Скалат).

15,040 Тирпяк Михайла з с. Тихання (Кросно) від Терпяк Семена с. Івана.

15,041 Онисько Андрія з с. Тлустенькe (Гусятин) від Попадинець Володимира.

15,042 Веньгер Евгенії від Веньгер Володимира з с. Середне (Підгайці).

15,043 Янковий Дмитра стрийка з с. Климківці (Збараж) від Якова Єстефанії з с. Скорики.

15,044 Полулих Семена, Куліш Марії від Куліш Стефана з с. Вошанці (Рудки-Львів).

15,045 Чесанюк Пилипа від Кізима Юстини з с. Чижикова (Львів).

15,046 Петрикевич стрийка з Дротобича від Петрикевич Віктора.

15,047 Плаксій Володимира від Лапчинський Льва.

15,048 а) Іванів Івана від Іванів Михайла з с. Петранці (Калуш).

15,048 б) Цибаняк Гаврила з с. Лінина Мала (Турка) від Цибаняк Марії зам. Морщівська.

15,049 Гула Степана з с. Трушевич (Добромиль) Січка Василя від Біян Степана.

15,050 Дідух Василя з с. Честоподів (Зборів) від Царик Михайла с. Дідух Марії з с. Загіря.

15,051 Хома Івана з с. Покрівці (Жидачів) від Хома Розалії д. Степана.

15,052 Рідних і знакомих з с. Криниці (Новий Санч) від Кусик Марії зам. Хомяк.

15,053 Григориш Леоніда дядька з Київщини з с. Авравмівки від Коваль Романа.

15,054 о. Семчук Степана та односельчан з Люблинця Нового і Старого (Любачів) від Метелля Олімпії зам. Дуркот.

15,055 Сарахман Федора з с. Ваньовичі (Самбір) від Дидьо Наталії д. Василя.

15,056 Дзюбинська Констанції від сина Дзюбинський Т. (моя мама перебувала в Ню Йорку чи Бруклині).

15,057 Тимочко Оксани тітки з с. Малашівці (Тернопіль) від Дейнека Ярослава с. Івана.

15,058 Васильок Юрка і сестри Стецик Марії з с. Монастира Лишнянського (Дрогобич) від Дріщак Вероніки.

15,059 Ощуст Івана с. Павла з с. Кнісела (Бібрка) від Ощуст Анни зам. Жуйко.

15,060 Зуб Микити з с. Корчівки (Дрогобич) від Зуб Василя.

15,061 Кяячкевич Анни з дому Фінфа з с. Новосілка (Підгайці) від Зазуляк Ілії.

15,062 Шулик Теодора і його жени з дому Байдович Марії з с. Яблониці Польської (Березів) від Войтович Леона.

15,063 Радзішевська Ірини та знакомих з с. Вербова і Жонівка (Бережани) від Іваніцька Катерини зам. Волошин.

15,064 Вархолик Анастазії з с. Рихвальд (Горлиці) від Вархолик Анни.

15,065 Єнкала Антона та Семена с. Василя з с. Грабівка (Сянік) від Єнкала Володислава.

15,066 Шпес вуйка з Верховині Великої від Шпес Ігната с. Івана.

15,067 Шутяк Анастазії з с. Беньова (Турка) та братів від Шутяк Івана с. Михайла.

15,068 Стек Теодора і Козак Анни з с. Черче (Рогатин) від Стриж Івана і Анни з дому Горішна.

15,069 Пилипчук Христини з дому Станиславська з с. Лубянок Вишних (Збараж) від Станиславський Григорія.

Голоситься на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ВИМІНА ВАЛЮТИ В НІМЕЧЧИНІ.—Ця рартина знята в американській секції Берліна. Німці вимінюють 60 старих німецьких марок за нову німецьку марку. Ця нова німецька валюта дала Советам притоку до блокади, яка знов викликала нове напруження у відносинах між Советами і Злученими Державами, які, як сідомо, і без цього недобрі.

ТАРЗАН, ч. 1877. Кіля стала підозрівати.

Саме тоді, коли Тіна подумала, що її опікун її залишив, він повернувся з повним оберемком корінців і зела.

Коли вони дійшли до краю ліса, Тарзан передав частину смачних корінців Тіні й так заманий їжою неохочих звірів до літака.

За ними прийшли й інші, а Кунгу ніжно приблизився до Криса.

Та коли вони спробували дістати Кілю до літака, вона рішучо вперлася.